

Література:

1. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-Х. *Відомості Верховної Ради Української РСР*. 1984. Ст. 1122.
2. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 року № 1700- VII. *Відомості Верховної Ради*. 2014. № 49. Ст. 2056.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-293-0-14>

БЕЗОПЛАТНА ПРАВОВА ДОПОМОГА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Деревянко Н. З.

*доктор філософії в галузі права, доцент,
завідувач кафедри кримінально-правових
та адміністративно-правових дисциплін
Міжнародного економіко-гуманітарного університету
імені академіка Степана Дем'ячука
м. Рівне, Україна*

Право на правову допомогу – це гарантована державою можливість кожної особи отримати таку допомогу в обсязі та формах, визначених нею, незалежно від характеру правовідносин особи з іншими суб'єктами права» [1].

Термін «правнича допомога» увійшов в українське законодавство з прийняттям Закону України від 02.06.2016 р. «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)» [3] . Вказаним законом у ст. 59 Конституції України були внесені зміни, а саме слово «правову» замінили словами «професійну правничу». Отже, ст. 59 Конституції України має наступний вигляд: «кожен має право на професійну правничу допомогу. У випадках, передбачених законом, ця допомога надається безоплатно. Кожен є вільним у виборі захисника своїх прав» [3]. Нині під час воєнного стану в людей виникає безліч правових питань, на які потрібні швидкі відповіді, у цей час суспільство особливо потребує підтримки у інформуванні життєво важливих питань на безоплатній основі.

Правова допомога може бути у наступних формах: інформування, консультацій, роз'яснень, складення позовів і звернень, довідок, заяв, скарг, здійснення представництва, зокрема в судах та інших державних органах, захист від обвинувачення. Де обрання суб'єкта надання

правової допомоги та обсяг допомоги визначається особою яка її потребує.

На сайті Міністерства юстиції України дається відповідь, що таке безоплатна правова допомога, яка поділяється на первинну безоплатну правову допомогу і вторинну. Відповідно Безоплатна первинна правова допомога, суб'єктами права на яку є усі особи, які перебувають під юрисдикцією України, включає такі види правових послуг:

- надання правової інформації;
- надання консультацій і роз'яснень з правових питань;
- складення заяв, скарг та інших документів правового характеру (крім документів процесуального характеру);
- надання консультацій, роз'яснень та підготовка проектів договорів користування земельними ділянками (оренда, суборенда, земельний сервітут, емфітевзис, суперфіцій) для сільського населення – власників земельних ділянок;
- надання допомоги в забезпеченні доступу особи до вторинної правової допомоги та медіації [2].

Безоплатна вторинна правова допомога – вид державної гарантії, що полягає у створенні рівних можливостей для доступу осіб до правосуддя, і включає такі види правових послуг, як: – надання допомоги в забезпеченні доступу особи до вторинної правової допомоги та медіації шляхом а) захисту; б) здійснення представництва інтересів осіб в судах, інших державних органах, органах місцевого самоврядування, перед іншими особами; в) складення документів процесуального характеру [2].

Вказані форми можна згрупувати у наступні види: юридичне інформування, юридичне консультування, складання юридичних документів, складання процесуальних документів, професійне юридичне представництво [3].

Нині в умовах воєнного стану отримати безоплатну правову допомогу можна декількома способами:

- за Єдиним контактним номером системи надання безоплатної правової допомоги – 0 800 213 103. За цим номером надаються консультації та роз'яснення з правових питань, додаткові відомості про надання безоплатної правової допомоги тощо. Дзвінки зі стаціонарних та мобільних телефонів у межах України безкоштовні; номер для дзвінків з-за кордону: +38 (044) 363 10 41 (вартість дзвінка з-за кордону за тарифами вашого оператора зв'язку);

- у мобільних застосунках «Безоплатна правова допомога»: <https://bit.ly/3hwwgqR> або «Твоє право»: <https://bit.ly/3iorbkE>;

- у месенджерах Телеграм: <http://legalaid.gov.ua/telegram.html> та Вайбер: <http://legalaid.gov.ua/viber.html>;

– у кабінеті клієнта на сайті системи надання безоплатної правової допомоги: <https://cabinet.legalaid.gov.ua/>;

– від домашнього насильства та свідки можуть отримати онлайнконсультацію юристів щодо захисту своїх прав, написавши у Телеграм-чат «Правова допомога протидії насильству»: https://t.me/Non_Violence_Bot ;

– правові консультації також можна переглянути на довідковоінформаційній платформі правових консультацій «WikiLegalAid», що розміщена за адресою: <https://wiki.legalaid.gov.ua>

Для отримання безоплатної правової допомоги в умовах воєнного стану офлайн необхідно звернутися до бюро правової допомоги місцевих центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги за адресою: https://bit.ly/bpd_buro [4].

Отже, можна стверджувати, що професійна правнича допомога це завжди адресна допомога, яка здійснюється за зверненням особи в разі виникнення в неї якої-небудь життєвої ситуації, під час воєнного стану право на безоплатну правову допомогу не зазнало обмежень, навпаки можливості отримання такої допомоги значно збільшились. Нині дуже важливо надавати безоплатну правову допомогу громадянам, які цього потребують. Особливо гострим залишається питання надання безоплатних правових послуг внутрішньо переміщеним особам та іншим вразливим верствам населення.

Література:

1. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним зверненням громадянина Солдатова Геннадія Івановича щодо офіційного тлумачення положень статті 59 Конституції України, статті 44 Кримінально-процесуального кодексу України, статей 268, 271 Кодексу України про адміністративні правопорушення (справа про право вільного вибору захисника) від 16 листопада 2000 року № 13-рп/2000. URL: <http://ccu.gov.ua/storinka-knygy/4310-pravo-na-pravovu-dopomogu> (дата звернення 17.12.2022).

2. Безоплатна правова допомога. Офіційний сайт Міністерства юстиції України, 2020. URL:https://minjust.gov.ua/legal_aid (дата звернення 13.02.2022).

3. Конституція України від 28.06.1996 р. (перша редакція). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80/ed19960628#Text> (дата звернення 15.12.2022).

4. Як отримати безоплатну правову допомогу в умовах воєнного стану онлайн. *Офіційний сайт Рівненської ОДА* (дата звернення 19.02.2023). URL: <https://www.rv.gov.ua/news/yak-otrimati-bezoplatnu-pravovu-dopomogu-v-umovah-voyennogo-stanu-onlajn>